

Дастурамал
дар бораи ҳисоб ва пардохти андози низоми содакардашуда

1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

1. Дастурамали мазкур (минбаъд - Дастурамал) супорандагони андоз, объекти андозбандӣ, манбаи андоз, имтиёзҳои андоз, давраи андоз, меъёри андоз, тартиби ҳисоб ва пардохт намудани андози низоми содакардашударо муайян менамояд.

2. Низоми содакардашудаи андозбандӣ (минбаъд - андози низоми содакардашуда) низоми андозе мебошад, ки мутобиқи он субъектҳои соҳибқорӣ хурд андоз аз даромадро бо тартиби содакардашуда ҳисоб ва пардохт менамоянд.

3. Субъектҳои соҳибқорӣ хурде, ки даромади умумии онҳо дар давраи на зиёда аз дувоздаҳ моҳи пайдарпайи тақвими гузашта аз 1 миллион сомони зиёд намебошад, мутобиқ ба талаботи Дастурамал андозбандӣ карда мешаванд.

4. Андозсупорандагоне, ки бо низоми содакардашудаи андозбандӣ фаъолият менамоянд, ҳуқуқ доранд ихтиёран андози низоми содакардашударо аз даромади умумӣ ё аз фарқияти байни даромад ва хароҷотҳои барои тарҳ иҷозатдодашуда ҳисоб ва пардохт намоянд.

5. Ҳангоми гузариш аз низоми содакардашуда ба низоми умумии андозбандӣ ва аз низоми умумӣ ба низоми содакардашудаи андозбандӣ даромади умумии субъекти соҳибқорӣ бо усули ҳисобу замкунӣ муайян карда мешавад.

6. Новобаста ба муқаррароти бандҳои 1- 5 Дастурамал супорандаи андози низоми содакардашуда ҳуқуқ дорад ихтиёран барои бақайдгирӣ ҳамчун супорандаи андоз аз арзиши иловашуда (минбаъд - ААИ) ва дар як вақт барои гузариш ба низоми умумии андозбандӣ ба мақомоти андоз ариза пешниҳод намоянд.

2. АНДОЗСУПОРАНДАГОН

7. Шахсони зерин супораидагони андози низоми содакардашуда доништа мешаванд:

- шахсоне, ки дар давоми соли тақвими фаъолияти соҳибқориро оғоз намудаанд, новобаста ба бақайдгирии давлатии чунин шахс, ба истиснои субъектҳои, ки ҳуқуқи истифода намудани низоми содакардашудаи андозбандиро надоранд;

- шахсоне, ки даромади умумии онҳо дар давраи на зиёда аз дувоздаҳ моҳи пайдарпайи тақвимии гузашта аз 1 миллион сомонӣ зиёд намебошад ва барои гузариш ба низоми умумии андозбандӣ ариза пешниҳод накардаанд;

- агар аз рӯи натиҷаи на зиёда аз 12 моҳи пайдарпайи тақвимии гузашта даромади умумии андозсупорандаи истифодабарандаи низоми умумии андоз аз 1 миллион сомонӣ кам бошад ва агар аз муҳлати аз низоми содакардашуда ба низоми умумии андоз гузаштани чунин шахс 36 моҳи тақвимӣ гузашта бошад.

Эзоҳ: Мисоли 1. Шахс дар соли 2022 фаъолияти соҳибкории худро оғоз намуда, аз бақайдгирии давлатӣ нагузаштааст ва соҳаи фаъолияти он барои бо низоми содакардашуда андозбандӣ намудан манъ карда нашудааст. Дар ин ҳолат шахси мазкур супорандаи андози низоми содакардашуда ба ҳисоб меравад.

Мисоли 2. ҚДММ “F” дар соли 2022 ба қайди давлатӣ гирифта шуда, дар давраи на зиёда аз дувоздаҳ моҳи пайдарпайи тақвимии гузашта, аз фаъолият оид ба хизматрасонӣ 840450 сомонӣ даромад гирифтааст. Аз ин рӯ, ҷамъият ҳамчун супорандаи андози низоми содакардашуда фаъолияти худро идома медиҳад.

8. Нисбат ба андозсупорандагони зерин андози низоми содакардашуда татбиқ карда намешавад:

- шахсони воқеие, ки ҳамчун соҳибкорони инфиродии дар асоси патент фаъолияткунанда ба қайд гирифта шудаанд;

- фондҳои сармоягузорӣ, иштирокчиёни касбии бозори коғазҳои қиматнок, ташкилотҳои суғуртавӣ ва қарзӣ, ташкилотҳои маблағгузори хурд, ломбардҳо, истифодабарандагони захираҳои табиӣ, таҳвилкунандагони алюминийи аввалия, истеҳсолкунандагон ва воридкунандагони маҳсулоти зераксизӣ, инчунин шахсоне, ки дар асоси шартномаҳои комиссия, супориш ва шартномаҳои миёнаравии дигар бо фаъолияти миёнаравӣ машғуланд;

- истифодабарандагони низоми содакардашудаи андозбандии истеҳсолкунандагони маҳсулоти кишоварзӣ, ба истиснои даромадҳое, ки андозбандии онҳо дар доираи андози низоми содакардашуда барои истеҳсолкунандагони маҳсулоти кишоварзӣ танзим нашудааст;

- шахсони истифодабарандаи андози низоми содакардашуда барои субъектҳои бизнеси бозӣ, ба истиснои даромадҳое, ки ба бизнеси бозӣ тааллуқ надоранд.

Эзоҳ: Мисоли 1. Шахси воқеӣ Н.А. мақсад дорад, ки фаъолияти миёнаравиро оид ба қабули пардохти ҳаққи хизматрасонии алоқа ба воситаи терминалҳои худкори худхизматрасонӣ ба роҳ монад. Бинобар сабаби он ки тибқи сарҳати дуёми банди 8 Дастурамал нисбат ба фаъолияти миёнаравӣ андози низоми содакардашуда татбиқ намегардад, шахси воқеӣ Н.А. наметавонад ҳамчун соҳибкори инфиродӣ ё шахси ҳуқуқӣ фаъолияти миёнаравиро тибқи низоми содакардашудаи андозбандӣ ба роҳ монад. Дар ин ҳолат шахси воқеӣ Н.А. ихтиёран метавонад шахси ҳуқуқӣ таъсис дода, фаъолияти миёнаравии худро дар низоми умумии андозбандӣ ҳамчун супорандаи ААИ оғоз намояд.

Мисоли 2. ҚДММ «А» ба фаъолияти букмекерӣ ва ташкили бозии боулинг машғул мебошад. Дар баробари ин, ҷамъият бо воситаи нуқтаҳои фаъолияти худ аз ҳисоби фурӯши маҳсулотҳои хӯрокворӣ ва молҳои ниёзи мардум даромад

мегирад. Дар ин ҳолат, чамъият уҳдадор мебошад, ки баҳисобгирии андозӣ ва муҳосибии худро барои фаъолияти бизнеси бозӣ алоҳида ба роҳ монда, аз даромадҳое, ки аз фуруши маҳсулоти хӯрокворӣ ва молҳои ниёзи мардум ба даст меорад, супорандаи андози низоми содакардашуда ба ҳисоб меравад. Инчунин чамъият аз фаъолияти бизнеси бозӣ супорандаи андоз аз бизнеси бозӣ ба ҳисоб рафта, андози мазкурро вобаста ба меъёрҳои муқарраргардида ҳисоб ва пардохт менамояд.

9. Филиалҳо ва намояндагии шахси ҳуқуқӣ супорандагони мустақили андози низоми содакардашуда шуда наметавонанд. Шахси ҳуқуқӣ (воҳиди асосии корхона) мустақилона бо тартиби марказонидашуда дар маҳалли бақайдгирии шахси ҳуқуқӣ (воҳиди асосии корхона) андози низоми содакардашударо ҳам аз даромади худ ва ҳам аз даромади филиал, намояндагӣ ё дигар воҳидҳои алоҳида пардохт менамояд. Дар ин сурат ҳангоми ҳисоб намудани ҳадди даромади умумӣ бо мақсади гузариш аз низоми содакардашудаи андозбандӣ ба низоми умумии андозбандӣ ҳамаи даромадҳои шахси ҳуқуқӣ, инчунин даромадҳои филиалҳо, намояндагӣҳо ва дигар воҳидҳои алоҳидаи он дар маҷмуъ ба инобат гирифта мешаванд.

Эзоҳ Мисол. ЧДММ «Б» дар нозироти андоз дар ноҳияи Шоҳмансури шаҳри Душанбе ба қайд гирифта шудааст. Чамъият инчунин дар ноҳияи Хуросони вилояти Хатлон ва дар ноҳияи Рудакӣ филиал дорад. Дар давраи аз 1 сентябри соли 2021 то 1 июли соли 2022 даромади умумии воҳиди асосии чамъият 650 000 ҳазор сомонӣ ва даромади умумии филиалҳо 400 000 сомониро ташкил медиҳад. Дар ин сурат даромади умумии чамъият ва инчунин даромади умумии филиалҳои он як даромад ба ҳисоб рафта, дар маҷмуъ маблағи 1 050 000 сомониро ташкил медиҳад, аз тарафи чамъият (воҳиди асосии корхона) андози низоми содакардашуда мутамарказ ҳисоб карда мешавад. Эъломия андози низоми содакардашуда танҳо ба нозироти андози маҳалли бақайдгирии ЧДММ «Б» пешниҳод ва маблағи андоз низ танҳо дар ҳамин маҳал пардохт карда мешавад. Ҳамзамон бинобар сабаби он ки аз рӯи натиҷаи назиёда аз 12 моҳи пайдарпайи тақвими гузашта даромади умумии чамъият (ва филиалҳои он) аз 1 миллион сомонӣ зиёд шудааст, чамъият уҳдадор аст барои бақайдгирӣ ба сифати супорандаи ААИ ва гузариш ба низоми умумии андозбандӣ ба мақомоти андоз ариза пешниҳод намояд.

10. Супорандаи андози низоми содакардашуда ҳуқуқ дорад ихтиёран андози низоми содакардашударо бо усули фарқияти байни даромад ва тарҳи хароҷот ҳисоб ва пардохт намояд. Дар ин ҳолат андозсупоранда уҳдадор мегардад, ки ба мақомоти андози маҳалли баҳисобгирӣ тибқи шакли муқарраргардида дар муҳлатҳои зерин ариза пешниҳод намояд:

- андозсупорандаи навтаъсис – дар давоми 5 рӯзи корӣ пас аз лаҳзаи бақайдгирии давлатӣ;

- андозсупорандаи амалкунанда – то 31 декабри соли тақвими.

11. Барои андозсупорандагоне, ки пардохти андози низоми содакардашударо аз рӯи усули фарқияти байни даромад ва хароҷотҳои иҷозатдодашуда интиҳоб менамоянд, ҳисоб ва пардохти андоз аз санаи зерин амалӣ карда мешавад:

- барои андозсупорандаи навтаъсис - аз санаи бақайдгирии давлатӣ;
- барои андозсупорандаи амалкунанда пас аз пешниҳоди ариза – аз санаи 1 январи соли минбаъдаи тақвимӣ.

12. Агар андозсупоранда яке аз усули ҳисоби андози низоми содакардашударо интихоб намуда бошад, пас уҳдадор аст то охири соли ҷорӣ тақвимӣ бо ҳамин усул фаъолият намояд. Чунин андозсупоранда ҳуқуқ дорад аз оғози соли минбаъда усули интихобнамудаи соли қаблӣро иваз намояд, агар то 31 декабри соли ҷорӣ ба мақомоти андози маҳалли қайди худ ариза пешниҳод карда бошад, дар акси ҳол наметавонад усули интихобнамудаи ҳисобро тағйир диҳад.

3. ОБЪЕКТИ АНДОЗБАНДӢ

13. Агар дар бандҳои 14, 15 ва 16 Дастурамал тартиби дигар пешбинӣ нашуда бошад, объекти андозбандӣ барои андози низоми содакардашуда даромади умумӣ, аз ҷумла даромад аз таҳвили молҳо, иҷрои корҳо, хизматрасониҳо, инчунин даромадҳои дигари бадастомада мебошад.

14. Барои андозсупорандагоне, ки пардохти андози низоми содакардашударо аз рӯи усули фарқияти байни даромад ва хароҷотҳои иҷозатдодашуда интихоб намудаанд, объекти андозбандӣ - даромади умумии онҳо бо тарҳҳои пешбиниамудаи бобҳои 28 ва 29 Кодекси андоз, аз ҷумла банди мазкур мебошад. Дар чунин ҳолат объекти андозбандӣ бо усули ҳисобу замкунии зерин муайян карда мешавад:

1) аз даромади умумӣ тамоми хароҷоти тасдиқшудаи воқеан анҷомдодаи марбут ба давраи ҳисоботии бо гирифтани чунин даромад алоқаманд тарҳ карда мешавад, аз ҷумла:

- хароҷоти бо ҳуҷҷат тасдиқшудаи уҳдадориҳои андозӣ, ба истинои хароҷоти марбут ба амалиётҳо оид ба таҳвили мол, иҷрои кор ва хизматрасоние, ки воқеан анҷом дода нашудаанд ва бо қарори суд муайян шудаанд;

- хароҷоти бо ҳуҷҷат тасдиқшудаи музди меҳнат, хароҷоти сафарҳои хизмати кормандон дар доираи меъёрҳои муқарраршуда ва ба андозае, ки хароҷоти сафари хизмати зиёда аз меъёрҳои муқарраршуда мутобиқи моддаи 186 Кодекси андоз ба даромади корманд дохил карда мешавад;

- хароҷоти тасдиқшудаи барои ашёи хом, мавод, хароҷоти реклама, энергияи воқеан дар давраи андоз истифодашуда;

- андоз аз арзиши иловашуда ва аксизҳои ба арзиши мол (иҷрои кор, хизматрасонӣ) бурдашуда;

- ҷаримаҳо, фоизҳо, ноустуворонаҳои таъиншуда ё эътирофшудаи вобаста ба гирифтани даромади умумӣ, ки бояд аз ҳисоби андозсупоранда пардохт шаванд (шудаанд), ба истиснои онҳое, ки бояд ба бучет ворид гарданд;

- тарҳи пардохтҳо барои ташкилотҳои эҳсонкорӣ ва иҷрои фаъолияти эҳсонкорӣ дар ҳаҷми воқеии маблағҳои пардохтшуда, аммо на бештар аз 10 фоизи даромади андозбандишаванда;

- тарҳкунӣ барои пардохтҳо ё кумакҳои дигар барои пешгирии оқибатҳо ё расонидани кумак дар робита бо офатҳои техногенӣ ё табиӣ ё эпидемия;

- харочот барои таҳқиқоти илмӣ, корҳои лоихакашӣ ва таҷрибавию конструктории вобаста ба гирифтани даромади умумӣ, ба истиснои харочот барои харидани воситаҳои асосӣ, васлсозии онҳо ва дигар харочоти хусусияти асосидошта;

- ҳиссаҷудокунии истехлоқӣ доир ба воситаҳои асосӣ ва доройҳои ғайримоддӣ, ки дар фаъолияти соҳибкорӣ истифода мешаванд;

- дигар харочоте, ки тарҳи онро Кодекси андоз манъ накардааст;

2) агар ҳамон як харочот дар якҷанд моддаи харочот пешбинӣ шуда бошад, дар ин сурат ҳангоми ҳисоби даромади андозбандишаванда ин харочот танҳо як маротиба тарҳ карда мешаванд;

3) аз даромади умумӣ чунин харочотҳо тарҳ карда намешаванд:

- тарҳ нисбат ба харочоте, ки ба фаъолияти соҳибкорӣ алоқаманд нест;

- тарҳ нисбат ба харочоти вобаста ба сохтмон, истифодабарӣ ва нигоҳдории объектҳо, инчунин дигар харочоте, ки ба фаъолияти соҳибкорӣ (истехсолоти асосӣ) алоқаманд нест;

- харочоти вобаста ба хариди мол (кор, хизматрасонӣ) аз соҳибкории инфиродӣ, ки тибқи патент фаъолият менамоянд;

- харочоти намояндагӣ ва дигар харочоти шабех (гузаронидани чашнҳо, ҷойгиронии меҳмонон ва ғайра), ки аз 1 фоизи даромади умумии андозсупоранда дар давраи ҳисоботӣ зиёд мебошад;

- харочоти рекламавӣ (маркетингӣ), ки аз 5 фоизи даромади умумии андозсупоранда дар давраи ҳисоботӣ зиёд мебошад;

- тарҳ нисбат ба харочоти марбут ба нақлиёти автомобилии сабукрав, ки дар ҳама давра дар ҷараёни давраи андоз дар ихтиёри кормандон ё шахмдорон (иштирокчиёни андозсупоранда) барои истифодаи шахсӣ қарор дошт, аз ҷумла истифодаи он барои кашондани кормандон ба ҷои кор ва баръакс ба истиснои ҳолате, ки корманд вобаста ба арзиши даромад мутобиқи банди 7) қисми 3 моддаи 186 Кодекси андоз бо андоз аз даромад андозбандӣ карда шудааст. Тибқи муқаррароти банди 7) қисми 3 моддаи 186 Кодекси андоз арзиши истифодаи воситаи нақлиёти корфармо аз ҷониби корманд бо мақсадҳои шахсӣ, ки бо формулаи $(A \times 10\%) / 12$ барои моҳи тақвимӣ муайян карда мешавад, дар ин ҷо: А - маблағи харочоте, ки корфармо барои харид ва нигоҳдории воситаи нақлиёт сарф намудааст ё арзиши бозории ба иҷора гирифтани воситаи нақлиёт;

- саҳм ба сармояи оинномавӣ (шарикона), аъзоҳаққи саҳмӣ, пардохтҳо барои аз меъёр зиёд ба ҳаво партофтани моддаҳои ифлоскунанда, аъзоҳаққиҳои ихтиёрӣ ба ташкилотҳои ҷамъиятӣ;

- сармоягузорӣ ба сармояи оинномавии андозсупорандаи дигар;

- пардохт (пӯшонидан)-и маблағи асосии қарз;

- фарқияти қурби асъор, ки аз қарзҳои шахсонӣ мутақобилан вобаста гирифта шудаанд;

- ҳиссаҷудокунии истехлоқӣ доир ба воситаҳои асосӣ ва доройҳои ғайримоддӣ, ки дар фаъолияти соҳибкорӣ истифода намешаванд (дар фаъолияти ғайрISO соҳибкорӣ истифода мешаванд);

- андоз аз даромаде, ки дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ё дар давлатҳои дигар супорида шудааст;

- чаримаҳо ва фоизҳое, ки ба бучети Ҷумҳурии Тоҷикистон ё бучети дигар давлат пардохт шудаанд (бояд пардохт шаванд), инчунин дигар хароҷоте, ки тарҳи онро аз даромади умумӣ Кодекси андоз манъ кардааст.

15. Ҳангоми аз ҷониби андозсупоранда интиҳоб гардидани усули ҳисоби андози низоми содакардашуда аз даромади умумӣ бе тарҳи хароҷот дар чунин ҳолат объекти андозбандии чунин андозсупоранда бо усули ҳазинавӣ ҳисоб карда мешавад.

16. Ба даромадҳои дигари андозсупоранда инҳо дохил мешаванд:

- воридоти чаримаҳо ва фоизҳо барои вайронкунии шартҳои шартнома;
- дороиҳои ройгон, аз он ҷумла аз иштироккунандагон (саҳмдорон) ё тибқи шартномаи тухфа гирифташуда, аз ҷумла арзиши молу мулки ройгон гирифташуда, ки аз рӯи нархи бозорӣ дар лаҳзаи гирифтани онҳо муайян карда мешавад;

- маблағҳои қарзҳои кредиторӣ ва депонентӣ, ки аз рӯи онҳо муҳлати даъво гузаштааст, дар лаҳзаи аз ҳисоб баровардани маблағи қарз дар баҳисобгирии муҳосибӣ андозсупоранда ҳамчун арзиш надошта;

- фарқияти мусбати қурбӣ ва пулӣ аз рӯи баҳодиҳии асъори хориҷӣ ва қарзҳои дебиторӣ, ки бо асъори хориҷӣ ифода ёфтаанд;

- фоизҳои тибқи шартномаҳои қарз, кредит гирифташуда;

- пардохти иҷоравӣ, роялти ва дигар шаклҳои подошпулии ҳуқуқ барои истифода.

Эзоҳ: Мисол. ҶСК «Т» дар давраи ҳисоботӣ аз мағозаи хӯрокворӣ 110 000 сомонӣ даромад мегирад, инчунин дар ҳамин давра ҷамъият аз ҳисоби подошпулии ҳуқуқ барои истифодаи маркази савдо 50 000 сомонӣ ва барои вайронкунии шартҳои шартнома аз ҳисоби чарима ва фоизҳо ба маблағи 25 000 сомонӣ даромад гирифтааст. Дар чунин ҳолат объекти андозбандӣ даромади умумии ҶСК «Т» 185 000 (110 000+50 000+25 000) сомонино ташкил медиҳад. Бинобар ин, ҷамъият уҳдадор аст, аз ҷамъи ҳамаи ин даромадҳо андози низоми содакардашударо бо усули интиҳобнамудааш ҳисоб ва пардохт намояд.

17. Объекти андозбандӣ барои шахси ҳуқуқии хориҷӣ, ки фаъолияти ҳудро тавассути филиал ва (ё) намояндагӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ менамояд, даромади умумии бадастовардаи он аз манбаъҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон гирифташуда мебошад.

18. Даромади умумии андозсупоранда, ки дар шакли зерин гирифта шудааст, объекти андоз эътироф карда намешавад:

- гарав, агар дар шартнома ба дорандаи гарав супоридани молу мулки гузошташуда пешбинӣ шуда бошад, ба истиснои ҳолатҳое, ки молу мулки гузошташуда ба моликият (соҳибӣ)-и дорандаи гарав дода мешавад (бегона карда мешавад);

- гирифтани маблағи асосии қарзи ба қарзгиранда пешниҳодшуда;

- ҳиссаҳои аз ҷониби андозсупоранда дар сармояи оинномавӣ ё захиравии ӯ аз иштирокчиён (саҳомон) дар шакли пулӣ ё натуралӣ гирифташуда, инчунин ба иштирокчӣ (саҳмдор) пардохт намудани маблағи ҳиссаи ӯ ҳангоми аз ҷамъият баромадани иштирокчӣ (саҳмдор) ё дар сурати барҳамдиҳӣ ё қатъ намудани

фаъолияти муштарак дар доираи маблағҳои хиссаҳои аввалини чунин иштирокчи (саҳмдор).

19. Тартиб ва шартҳои эътироф намудани баҳодиҳии андозаи даромад, ки аз фаъолияти андозсупорандагон дар асоси усули хазинавӣ гирифта шудааст, мутобики сиёсати баҳисобгирии ҳуди андозсупоранда, ки дар асоси санадҳои меъёрии ҳуқуқии дахлдор ва тартибҳои методии дар соҳаи баҳисобгирии муҳосибии дар Ҷумҳурии Тоҷикистон тартиб дода шудаанд, бо тасҳеҳҳои барои риояи шартҳои Дастурамал зарур муайян карда мешавад.

4. МАНБАИ АНДОЗ, ДАВРАИ АНДОЗ, МЕЪЁРҲОИ АНДОЗ, ТАРТИБИ ҲИСОБИ АНДОЗ ВА МУҲЛАТИ ПЕШНИҲОД НАМУДАНИ ЭЪЛОМИЯ

20. Манбаи андоз барои истифодабарандагони андози низоми содакардашуда маблағи умумии даромади дар давраи андоз гирифтаи андозсупоранда доништа мешавад.

21. Ҳангоми истифодаи усули хазинавӣ лаҳзаи гирифтани даромад лаҳзаи зерин ба ҳисоб меравад:

- агар андозсупоранда воситаҳои пулӣ гирад, пас лаҳзаи гирифтани даромад лаҳзаи гирифтани воситаҳои пулӣ нақд ва ҳангоми пардохтҳои ғайринақдӣ – лаҳзаи қабул намудани воситаҳои пулӣ дар суратҳисоби ӯ дар бонк, дар дигар суратҳисобе, ки ӯ метавонад ихтиёрдорӣ кунад ё аз оне, ки ӯ ҳуқуқ дорад маблағҳои зикргардидаро гирад ё дар ҳамёни электронӣ интиҳоб кунад;

- агар дар муҳлати зиёда аз 6 моҳи тақвими пардохтҳо барои мол (ичрои кори ва хизматрасонӣ)-и аз ҷониби андозсупоранда тахвилшуда амалӣ нагардад, бо мақсадҳои андозбандӣ арзиши чунин мол (кор, хизматрасонӣ) пардохтшуда ҳисобида мешавад;

- дар сурати бекор кардан ё пӯшонидани уҳдадории молиявии андозсупоранда, аз ҷумла ҳангоми баҳисобгирии байниҳамдигарӣ, лаҳзаи гирифтани даромад лаҳзаи бекор кардан ё пӯшонидани уҳдадорӣ ба ҳисоб меравад.

22. Дар сурати ворид нагардидани қарзҳои дебитории безътимод, ки қаблан ба даромади андозбандишаванда ҳамроҳ карда шудааст, аз даромади андозбандишаванда тарҳ карда мешавад.

Эзоҳ: Мисоли 1. ҶСК «В» усули хазинавиरो истифода намуда, 15 январи соли 2021 ба ҶДММ «Б» ба маблағи 50 000 сомонӣ мол интиқол намудааст. Агар ҶСК «В» баъд аз 6 моҳи тақвими интиқол додани мол аз ҶДММ «Б» маблағ нагирад, моли интиқолдодашуда фурӯхташуда ва маблағи 50 000 сомонӣ гирифташуда ба ҳисоб рафта, даромади мазкур бо андози низоми содакардашуда андозбандӣ карда мешавад. Минбаъд ба ҶСК «В» ҳангоми аз тарафи ҶДММ «Б» барои моле, ки беш аз 6 моҳи тақвими ҳисоббаробарӣ нагардида буд, маблағе, ки қаблан бо андози низоми содакардашуда андозбандӣ шуда буд, пардохт гардад, он объекти андозбандии андози низоми содакардашуда эътироф карда намешавад.

Мисоли 2. ҶСК «А» усули хазинавиरो истифода намуда, 15 март соли 2022 барои хизматрасоние, ки дар моҳи апрел ва ё моҳи минбаъдаи соли 2022 анҷом

дода мешавад, ба маблағи 300 000 сомони пешпардохт гирифтааст. Новобаста аз он ки хизматрасони воқеан моҳи апрел ва ё моҳҳои минбаъда анҷом меёбад, барои ҚСК «А» лаҳзаи гирифтани пешпардохт ба маблағи 300 000 сомони, яъне 15 март соли 2022 ба ҳисоб рафта, дар ҳамин давраи ҳисоботӣ амалиёти мазкур бо андози низоми содакардашуда андозбандӣ карда мешавад.

Мисоли 3. ҚСП «Б» супорандаи андози низоми содакардашуда буда, тибқи шартнома ба муҳлати як сол ба ҚДММ «А» ба маблағи 40 000 сомони бо меъёри 15 фоизи солона қарз додааст. Бо гузаштани муҳлати қарз ҚСП «А» уҳдадор аст, ба ҚДММ «Б» маблағи асосии қарз, яъне 40 000 сомони ва фоизҳои ба он ҳисобшуда 6 000 сомониро баргардонад. ҚСП «А» ҳамчун агенти андоз ҳангоми пардохти фоизҳо, андоз аз фоизҳоро бо меъёри 12 фоиз дар манбаи пардохт меситонад ва қисми боқимондаи даромади фоизиро ба ҚДММ «А» пардохт менамояд.

Маблағи қарз	40000 сомони
Фоизҳо	6000 сомони
Андоз аз фоизҳо	$6000 * 12\% = 720$ сомони
Ба ҚДММ «Б» пардохта мешавад	$6000 - 720 = 5280$ сомони

Даромадҳо дар шакли фоизҳо ба андозаи 5280 сомони, ки дар манбаи пардохт андозбандӣ шудаанд, ба даромади умумии гирандаи онҳо дохил намешаванд, яъне минбаъд ин маблағи фоизҳои гирифташудаи ҚДММ «Б» бо андози низоми содакардашуда андозбандӣ карда намешавад. Қарзи асосӣ ба андозаи 40000 сомони, ки аз ҷониби ҚДММ «А» баргардонида шудааст, барои ҚДММ «Б» даромад ба ҳисоб намеравад. Бинобар ин, қарзии асосии баргардонидашуда, ҳамчун манбаи андозбандии андози низоми содакардашуда ба ҳисоб намеравад.

23. Андозсупорандагоне, ки андози низоми содакардашударо истифода менамоянд, бо мақсади муайян намудани манбаи андоз метавонанд, низоми содакардашудаи баҳисобгирии муҳосибии аз ҷониби Вазорати молия муқарраршударо истифода намоянд.

24. Барои андозсупорандагоне, ки аз рӯи усули фарқияти байни даромад ва хароҷотҳои тарҳшавандаи иҷозатдодашуда ҷаъолият менамоянд, манбаи андоз даромади умумии дар давраи андоз гирифтаи чунин андозсупорандагон, бо тарҳҳои пешбиниамудаи банди 14 Дастурамал доништа мешавад.

25. Давраи андоз барои андозсупорандаи низоми содакардашуда соли тақвими ва давраи ҳисоботӣ ҳар як семоҳа доништа мешавад.

26. Агар андозсупоранда якҷанд намуди ҷаъолиятро анҷом диҳад (аз ҷумла истеҳсоли ва ғайриистеҳсоли) ва ё он асос барои андозбандӣ бо дигар низоми махсуси андоз гардад, уҳдадор мебошад, ки пешбурди баҳисобгирии даромад ва хароҷотро барои ҳар як намуди ҷаъолият алоҳида пеш бурда, маблағҳои андози дахлдорро барои онҳо ҷудоғона ҳисоб намоянд.

27. Барои андозсупорандагоне, ки ихтиёран андози низоми содакардашударо аз фарқияти даромад ва хароҷот пардохт менамоянд, андози низоми содакардашуда бо тартибе, ки дар фасли VII Кодекси андоз барои андоз аз даромад муқаррар карда шудааст, ҳисоб карда мешавад.

28. Меъёри андози низоми содакардашуда бо дар назар доштани талаботи

моддаи 380 Кодекси андоз ба андозаи зерин муқаррар карда мешавад:

1) барои амалиётҳои андозсупорандагоне, ки андози низоми содакардашударо аз даромади умумӣ бе тарҳи хароҷотҳо бо истифода аз усули ҳазинавӣ ҳисоб менамоянд - 6 фоиз;

2) барои амалиётҳои андозсупорандагоне, ки ихтиёран андози низоми содакардашударо аз фарқияти байни даромад ва хароҷоти иҷозатдодашуда интиҳоб намудаанд, бо чунин меъёрҳо андозбандӣ карда мешаванд:

- барои ғайрикорӣ оид ба истеҳсоли молҳо - 13 фоиз ва аз 1 январи соли 2026 ба андозаи 18 фоиз;

- барои ҳама намуди ғайрикорӣҳои дигар, ба истиснои ғайрикорӣҳои ташкилотҳои қарзии молиявӣ, ширкатҳои мобилӣ, инчунин ғайрикорӣ оид ба истихроҷ ва коркарди захираҳои табиӣ, ки ғайрикорӣҳои онҳо ҷиҳати истифодаи низоми мазкур маҳдуд гардидааст - 18 фоиз.

29. Андози низоми содакардашуда ҳамчун ҳосили зарби манбаи ҳамин андоз бо меъёри андозе, ки дар банди 28 Дастурамал муайян шудааст, ҳисоб карда мешавад.

30. Эълумияи андози низоми содакардашуда ҳар семоҳа на дертар аз санаи 15-уми моҳи баъд аз давраи ҳисоботӣ фаро мерасад, бо шакли зерин пешниҳод карда мешавад:

- андозсупорандагоне, ки андози низоми содакардашударо аз рӯи усули даромади умумӣ бе тарҳҳои хароҷотҳо ҳисоб менамоянд, Эълумияи (ҳисоб)-и андози низоми содакардашуда барои истифодабарандагони усули ҳазинавӣ;

- андозсупорандагоне, ки ба ғайрикорӣҳои истеҳсоли молҳо машғул буда, пардохти андози низоми содакардашударо аз рӯи усули фарқияти байни даромад ва хароҷотҳои иҷозатдодашуда интиҳоб намудаанд, Эълумия (ҳисоб)-и андози низоми содакардашуда аз фарқияти байни даромад ва хароҷот барои ғайрикорӣ оид ба истеҳсоли мол;

- андозсупорандагоне, ки ба ғайрикорӣҳои ғайриистеҳсоли (ичрои кор, хизматрасонӣ) машғул буда, пардохти андози низоми содакардашударо аз рӯи усули фарқияти байни даромад ва хароҷотҳои иҷозатдодашуда интиҳоб намудаанд, Эълумия (ҳисоб)-и андози низоми содакардашуда аз фарқияти байни даромад ва хароҷот барои дигар намудҳои ғайрикорӣ (ғайриистеҳсоли);

- андозсупорандагоне, ки ба ғайрикорӣҳои истеҳсоли мол ва ғайрикорӣҳои ғайриистеҳсоли (ичрои кор, хизматрасонӣ) машғул буда, пардохти андози низоми содакардашударо аз рӯи усули фарқияти байни даромад ва хароҷотҳои иҷозатдодашуда интиҳоб намудаанд, Эълумияҳо (ҳисобҳо)-и дар сарҳатҳои дуҷум ва сеҷуми банди мазкури Дастурамал қайдгардида.

31. Барои сари вақт пешниҳод накардани эълумияи мазкур, инчунин саркашӣ аз пардохти андоз бо роҳи дидаю доништа ба эълумия дохил кардани маълумотҳои таҳрифшуда, андозсупоранда мутобики Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Кодекси ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешавад.

32. Андози низоми содакардашуда ҳар семоҳа дар маҳалли баҳисобгирии андозсупоранда то санае, ки барои пешниҳоди эълумия муайян шудааст, ба бучети маҳаллӣ пардохт карда мешавад.

Эзоҳ: Мисоли 1. ЧДММ «Т» асосан ба фаъолияти истеҳсол ва фурӯши мебел машғул буда, андози низоми содакардашударо аз даромади умумӣ бе тарҳи харочотҳо ба усули хазинавӣ ҳисоб ва пардохт менамояд. Барои мақсадҳои истеҳсоли мебел ҷамъият ба маблағи 700 000 сомонӣ ашё харидорӣ намуда, мебелҳои истеҳсолнамудаашро ба маблағи 750 000 сомонӣ мефурӯшад. Инчунин ҷамъият аз ҳисоби додани иҷораи бино ба маблағи 50 000 сомонӣ даромад мегирад. Дар ин ҳолат андози низоми содакардашуда аз даромади умумии ҷамъият аз ҳисоби истеҳсоли мебел ва иҷораи бино, ки маблағи 800 000 сомониро ташкил медиҳад, бо меъёри 6 Ҷ андозбандӣ карда мешавад. Пас аз ин аз даромади мазкур маблағи андози низоми содакардашуда 48 000 сомониро ($800\,000 \times 6\%$) ташкил медиҳад, аз ҷумла:

Даромади умумӣ	-800 000 сомонӣ;
Меъёри андоз	-6%;
Маблағи андоз	-800 000 x 6%.=48000.

Мисоли 2. ЧДММ «В» усули аз фарқияти байни даромад ва хароҷоти иҷозатдодашуда ҳисоб ва пардохт намудани андози низоми содакардашударо интиҳоб намудааст. Ҷамъият дар давраи ҳисоботӣ аз фурӯши молҳои истеҳсолнамудааш 325 000 сомонӣ даромад мегирад, дар ин давра хароҷотҳои барои тарҳ тибқи қонунгузори андоз иҷозатдодашуда 250 000 сомониро ташкил медиҳад. Бо дар назар доштани он, ки фаъолияти корхона истеҳсоли мебошад, барои муайян намудани уҳдадорӣҳои андозӣ меъёри 13 Ҷ ба манбаи андоз 75 000 ($325\,000 - 250\,000$) зарб карда мешавад. Дар ин ҳолат, маблағи андози низоми содакардашуда аз ин амалиёт 9 750 сомонӣ ($75\,000 \times 13\%$) ҳисоб карда мешавад. Аз ҷумла:

Даромади умумӣ:	- 325 000 сомонӣ;
Хароҷоти иҷозатдодашуда	- 250 000 сомонӣ;
Манбаи андоз	- 75 000 сомонӣ;
Меъёри андоз оид ба истеҳсоли молҳо	- 13 Ҷ;
Маблағи андози низоми содакардашуда	- 9 750 сомонӣ.

Мисоли 3. ЧДММ «Текстил» (фармоишгар) ва фабрикаи дӯзандагии «Дӯзанда» (пудратчӣ) шартнома ба имзо расонидаанд, ки мутобиқи он ЧДММ «Текстил» ба фабрикаи дӯзандагии «Дӯзанда» 1 000 метр матоъро барои дӯхтани хилъати занона медиҳад. Арзиши корҳо оид ба дӯзандагӣ, ки бо шартнома муайян карда шудааст, 10 000 сомониро ташкил медиҳад. Фабрикаи дӯзандагии «Дӯзанда» усули аз фарқияти байни даромад ва хароҷоти иҷозатдодашуда ҳисоб ва пардохт намудани андози низоми содакардашударо истифода менамояд. Муомилае, ки ЧДММ «Текстил» бе гузаштани ҳуқуқ ба моликият ашёи хомро барои тайёр намудани мол, ки натиҷаи коркарди моли ниҳонии ҷамъият ба ҳисоб меравад, ба фабрикаи дӯзандагии «Дӯзанда» медиҳад ва иҷрои кори мазкур барои фабрика ҳамчун фаъолияти истеҳсоли эътироф карда намешавад, чунки фабрика корро оид ба тайёр намудани маҳсулот аз ашёи хоми фармоишгар иҷро мекунад ва барои иҷрои кор подошпулӣ гирифта, ҳуқуқи худсарона фурӯхтани маҳсулоти коркардшударо (хилъатҳои занонаро) надорад. Агар ЧДММ «Текстил» ба ҳисоби пардохти корҳо ба фабрикаи дӯзандагӣ «Дӯзанда» як қисми хилъатҳои занонаро диҳад, пас фурӯши хилъатҳои занонаи дар шакли

подошпулӣ гирифташуда барои фабрикаи дӯзандагии «Дӯзанда» ҳамчун фаъолияти истехсолӣ баҳо дода намешавад, чунки мол аз ашёи фармоишгар истехсол шудааст. Бинобар ин, бо сабаби мавҷуд набудани маҳаки фурӯши молҳои истехсолнамудаи худӣ андозсупоранда фаъолияти фабрикаи дӯзандагии «Дӯзанда» дар ин мисол ҳамчун фаъолияти истехсолӣ баҳо дода намешавад ва фабрика бояд андози низоми содакардашударо бо дар назар доштани тарҳҳои иҷозатдодашуда бо меъёри 18% ҳисоб ва пардохт намояд.

Мисоли 4. ҶДММ «И» санаи 1 апрели соли 2022 ҳамчун супорандаи андози низоми содакардашуда ба қайд гирифта шуда, бо усули фарқияти байни даромад ва хароҷоти иҷозатдодашуда ҳисоб ва пардохт намудани андози низоми содакардашударо интиҳоб намуда, ба фаъолият оид ба хариду фурӯши маҳсулоти ниёзи мардум ва хизматрасонӣ машғул мебошад.

Аз ҷониби ҷамъият дар семоҳаи дуҷуми соли 2022 амалиётҳои зерин анҷом дода шудааст:

- ба маблағи 85 000 сомони ба муштариён хизмат расонида шудааст;
- тибқи шартнома, ки хизматрасониҳо дар семоҳаи сеюм анҷом меёбад ба маблағи 37 000 сомони пешпардохт гирифтааст;
- ба маблағи 120 000 сомони молро таҳвил намудааст, вале пардохти воқеӣ дар семоҳаи сеюми соли 2022 сурат мегирад. Дар ин ҳолат бо дар назар доштани талаботи усули ҳисобу замкунӣ даромади умумии ҶДММ «И» 205000 сомони мебошад. Даромади умумӣ: а) 85 000 + в) 120 000 = 205 000 сомони.

Хароҷотҳои ҷамъият дар ин давра:

- хароҷоти музди меҳнат (а) - 50 000 сомони;
- хароҷотҳои тасдиқшудаи ашёи хом (б) – 80000 сомони;
- хароҷоти қувваи барқ (в) - 10000 сомони;
- ҳиссаҷудокунии истехлоқӣ доир ба воситаҳои асосӣ ва доройҳои ғайримоддӣ (г) - 10000 сомони;
- хароҷот оид ба андози иҷтимоӣ (ғ) - 12500 сомони.

Ҷамъи хароҷотҳо: а) 50 000 сомони + б) 80000сомони + в) 10000 сомони + г) 10000 + ғ) 12500 сомони=162500 сомони.

Манбаи андоз вобаста ба усули баҳисобгирии фарқият байни даромад ва хароҷот: 42500 сомони (205000 сомони-162500 сомони).

ҶДММ «И» аз манбаи андоз (42500 сомони) андози низоми содакардашударо бо меъёри 18 фоиз ҳисоб ва пардохт менамояд:

Манбаи андоз	- 42500 сомони
Меъёр	-18%
Маблағи пардохти андоз	-7650 сомони (42500*18%).

33. Андозсупорандагоне, ки яке аз усули ҳисоби андози низоми содакардашударо интиҳоб намудаанд, уҳдадоранд то охири соли ҷорӣ таквими бо ҳамин усул фаъолият намоянд. Чунин андозсупорандагон ҳуқуқ доранд аз оғози соли минбаъда усули интиҳобнамударо иваз намоянд, агар то 31 декабри соли ҷорӣ ба мақомоти андози қайди худ ариза пешниҳод карда бошанд.

5. ГУЗАРИШ АЗ НИЗОМИ УМУМИИ АНДОЗ БА НИЗОМИ СОДАКАРДАШУДАИ АНДОЗ, ИНЧУНИН ГУЗАРИШИ БАРЪАКС

34. Агар дар давоми на зиёда аз 12 моҳи пайдарпайи тақвимии гузашта даромади умумии андозсупорандаи истифодабарандаи низоми умумии андоз аз 1 миллион сомонӣ кам бошад ва агар муҳлати аз низоми содакардашуда ба низоми умумии андоз гузаштани чунин шахс 36 моҳи тақвимӣ сипарӣ шуда бошад, андозсупорандаи мазкур метавонад дар муҳлати на зиёда аз 10 рӯзи тақвимӣ аз лаҳзаи пайдо шудани чунин ҳолатҳо барои гузариш аз низоми умумии андозбандӣ ба низоми содакардашудаи андозбандӣ ба мақомоти андоз ариза пешниҳод намояд.

Эзоҳ: Мисол. ҚДММ “А” 1 сентябри соли 2021 баъд аз даромади умумиаш аз 1 миллион сомонӣ зиёд шудан ба низоми умумии андозбандӣ гузашт. Новобаста ба он ки даромади умумии ҷамъият дар 12 моҳи пайдарпайи тақвимии гузашта аз 1 миллион сомонӣ кам буд, минбаъд то сипарӣ шудани 36 моҳ ҷамъият уҳдадор мебошад, ки дар низоми умумии андозбандӣ фаъолият намояд. Танҳо пас аз гузаштани 36 моҳи тақвимӣ, агар дар давоми на зиёда аз 12 моҳи пайдарпайи тақвимии охир даромади умумии ӯ аз 1 миллион сомонӣ кам бошад, чунин андозсупоранда ҳуқуқ дорад ба низоми содакардашудаи андозбандӣ гузарад.

35. Гузариш аз низоми содакардашудаи андозбандӣ ба низоми умумии андозбандӣ бо тартиби зерин амалӣ карда мешавад:

- агар аз рӯйи натиҷаи на зиёда аз 12 моҳи пайдарпайи тақвимии гузашта даромади умумии андозсупорандаи истифодабарандаи низоми содакардашудаи андоз аз 1 миллион сомонӣ зиёд бошад, дар чунин ҳолат андозсупорандаи мазкур уҳдадор аст дар муҳлати на зиёда аз 10 рӯзи тақвимӣ аз лаҳзаи пайдо шудани чунин ҳолат ба мақомоти андози малли баҳисобгирӣ барои гузариш ба низоми умумии андозбандӣ ариза пешниҳод намояд;

- агар андозсупоранда барои бақайдгирӣ ҳамчун супоридани андоз аз арзиши иловашуда ихтиёран мурочиат намуда бошад, дар чунин ҳолат андозсупорандаи мазкур уҳдадор аст дар муҳлати на зиёда аз 10 рӯзи тақвимӣ аз лаҳзаи мурочиат ба мақомоти андози маҳалли баҳисобгирӣ барои гузариш ба низоми умумии андозбандӣ ариза пешниҳод намояд;

- дар ҳолати аз ҷониби андозсупоранда риоя нагардидани талаботи сархати якуми банди мазкур, аз як низом ба низоми дигар гузаштани чунин андозсупоранда аз ҷониби мақомоти андоз анҷом дода шуда, дар ин хусус ба андозсупоранда огоҳинома ирсол карда мешавад.

Эзоҳ: Мисоли 1. ҚДММ “Б” 15 майи соли 2022 ба қайди давлатӣ гирифта шуда, усули тарҳи харочоти иҷозатдодашударо аз даромад истифода мебарад. Дар моҳи июни соли 2022 даромади умумии ҷамъият (бе дар назар доштани тарҳи иҷозатдодашуда) бештар аз 1 миллион сомони ро ташкил медиҳад. Новобаста ба он ки аз оғози фаъолияти ҷамъият 12 моҳи пайдарпайи тақвимӣ нагузаштааст, ҷамъият уҳдадор мебошад дар муҳлати на зиёда аз 10 рӯзи тақвимӣ ба мақомоти андози маҳалли баҳисобгирӣ барои гузариш ба низоми умумии андозбандӣ ариза пешниҳод намояд.

Мисоли 2. ЧДММ “А” аз рӯи натиҷаи на зиёда аз дувоздаҳ моҳи пайдарпайи тақвимии гузашта аз фаъолияти хизматрасонӣ 1000500 сомонӣ даромад гирифтааст, ки он аз ҳадди муайяншудаи даромад бештар мебошад. Дар ин ҳолат чамбият уҳдадор аст дар муҳлати на зиёда аз 10 рӯзи тақвимӣ аз лаҳзаи пайдо шудани чунин ҳолат ба мақомоти андози маҳлли баҳисобгирӣ барои бақайдгирӣ ба сифати супорандаи ААИ ва гузариш ба низоми умумии андозбандӣ ариза пешниҳод намояд.

6. ХУСУСИЯТҲОИ МАХСУС ҲАНГОМИ ГУЗАРИШ АЗ ЯК НИЗОМИ АНДОЗБАНДӢ БА НИЗОМИ ДИГАР

36. Андозсупорандагоне, ки то гузариш ба андози низоми содакардашуда ҳангоми ҳисоб намудани андозҳо аз рӯи низоми умумии андозбандӣ усули ҳисобу замкуниро истифода мебаранд, дар вақти пардохти андози низоми содакардашуда қоидаҳои зеринро иҷро менамоянд:

- маблағи то гузариш ба андози низоми содакардашуда гирифташудае, ки вобаста ба он таҳвили мол, иҷрои қор ва хизматрасонӣ тибқи шартнома баъд аз гузариш ба андози низоми содакардашуда анҷом дода мешавад, ба манбаи андози низоми содакардашуда дохил карда мешавад;

- маблағе, ки барои таҳвили мол, иҷрои қор ва хизматрасонӣ баъд аз гузариш ба андози низоми содакардашуда гирифта шудааст, ба манбаи андоз дохил карда намешавад, агар қаблан чунин маблағҳои гирифташуда бо усули ҳисобу замкунӣ дар асоси низоми умумии андозбандӣ ба манбаи андоз дохил карда шуда бошанд.

37. Даромадҳои аз таҳвили мол (иҷрои қор, хизматрасонӣ, ҳуқуқҳои молумулкӣ) дар давраи истифодаи андози низоми содакардашуда, ки пардохт (пардохти ҷузъи)-и онҳо то санаи гузариш ба низоми умумии андозбандӣ амалӣ нашудааст, ба таркиби даромадҳо дар эълומияи охиринаи андози низоми содакардашуда ҳангоми гузариш ба низоми умумии андозбандӣ дохил карда мешаванд.

38. Маблағи андози низоми содакардашудаи то гузариш ба низоми умумии андозбандӣ гирифташудае, ки вобаста ба он таҳвили мол, иҷрои қор ва хизматрасонӣ тибқи шартнома баъд аз гузариш ба низоми умумии андозбандӣ анҷом дода мешавад, аз маблағи андози даромад дар низоми умумии андозбандӣ тарҳ карда мешавад.

39. Ҳангоми гузариш аз низоми умумии андозбандӣ ба андози низоми содакардашуда ва аз андози низоми содакардашуда ба низоми умумии андозбандӣ, андозсупорандагон вобаста ба андоз аз арзиши иловашуда қоидаҳои зеринро иҷро менамоянд:

- ҳангоми гузариш ба андози низоми содакардашуда маблағҳои андоз аз арзиши иловашуда, ки то чунин гузариш аз маблағи ба ҳисоби таҳвили минбаъдаи мол (қор, хизматрасонӣ) дар давраи пас аз гузариш ба андози низоми содакардашуда пардохтшуда (қисман пардохтшуда) ҳисоб ва ба бучет пардохт шудаанд, дар давраи охиринаи андоз аз арзиши иловашуда ба ҳисоб гирифта мешаванд;

- ҳангоми гузариш ба низоми умумии андозбандӣ маблағҳои андоз аз арзиши иловашуда, ки супорандаи андози низоми содакардашуда барои бақияи

молҳои харидоришуда пардохт намудааст, аз ҷониби ин андозсупоранда дар давраи якуми андоз пас аз гузариш ба низоми умумии андозбандӣ доир ба андоз аз арзиши иловашуда ба ҳисоб гирифта мешаванд ва аз арзиши чунин молҳо кам карда мешаванд.

7. ИМТИЁЗҲОИ АНДОЗ

40. Тибқи муқаррароти қисми 1 моддаи 378 Кодекси андоз имтиёзҳои зерини пешбининамудаи бандҳои 6) ва 7) қисми 2 моддаи 189 Кодекси андоз барои мақсадҳои андози низоми содакардашуда татбиқ карда намешаванд:

- даромади корхонаҳои навтаъсис аз таҳвили молҳои истехсолшуда, новобаста аз санаи бақайдгирии ибтидоии давлатӣ ва ворид кардани сармоя ба фонди оинномавии корхона;

- даромадҳо аз фаъолияти сайёҳӣ новобаста аз мавҷудияти иҷозатнома барои пешбурди фаъолияти сайёҳӣ.

41. Кумақҳои молиявие (субсидияҳо), ки муассисаҳои давлатӣ аз ҳисоби маблағҳои бучетӣ барои нигоҳдории фаъолияти худ мегиранд, ба даромади умумии онҳо дохил намегарданд.

42. Имтиёзи андози низоми содакардашуда андозсупорандаро аз пешниҳод намудани эълумияи андоз доир ба даромадҳои аз андозбандӣ озод барои давраи ҳисоботӣ озод намекунад.

43. Супорандаи андози низоми содакардашуда супорандаи андозҳои зерин доништа намешаванд:

- андоз аз даромади шахси ҳуқуқӣ, ба истиснои даромадҳо, ки аз онҳо андоз дар манбаи пардохт нигоҳ дошта мешавад;

- андоз аз даромади соҳибқорони инфиродии дар асоси патент фаъолияткунанда, ба истиснои даромадҳо, ки дар манбаи пардохт нигоҳ дошта мешаванд;

- андоз аз арзиши иловашуда, ба истиснои андоз аз арзиши иловашуда ҳангоми воридоти молҳо ба ҳудуди гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва андоз аз арзиши иловашудаи ғайрирезидент, ки дар манбаи пардохт нигоҳ дошта мешавад.

44. Супорандагони андози низоми содакардашуда дигар андозҳои муқаррарнамудаи Кодекси андозро пардохт менамоянд.

45. Супорандагони андози низоми содакардашуда уҳдадоранд вазифаи агенти андозро, ки Кодекси андоз пешбинӣ намудааст, иҷро намоянд.

8. ТАРТИБИ ТАҲИЯ ВА ПЕШНИҲОД НАМУДАНИ ЭЪЛОМИЯИ АНДОЗИ НИЗОМИ СОДАКАРДАШУДА

46. Эълумияи андози низоми содакардашуда аз қисмҳои «Маълумот дар бораи андозсупоранда», «Намуди эълумия ва давраи ҳисоботии андоз», «Ҳисоби андоз» ва «Тасдиқи дурустӣ ва пуррагии маълумоти дар эълумияи мазкур зикргардида» ва шаклҳои «Эълумия (ҳисоб)-и андоз барои истифодабарандагони усули хазинавӣ», «Эълумия (ҳисоб)-и андоз аз фарқияти байни даромад ва хароҷот барои фаъолият оид ба истехсоли мол» ва «Эълумия (ҳисоб)-и андоз аз

фарқияти байни даромад ва харочот барои дигар намудҳои ғайриистеҳсолӣ» иборат мешавад.

47. Маълумот дар бораи андозсупоранда чунин пур карда мешавад:

1) дар сатри 1 рақами мушаххаси андозсупоранда (РМА) дарч карда мешавад;

2) дар сатри 2 рақами ягонаи мушаххас (РЯМ) дарч карда мешавад;

3) дар сатри 3 номи пурраи андозсупоранда қайд карда мешавад.

48. Намуди эълومия ва давраи ҳисоботии андоз чунин аст:

1) дар сатри 4 намуди эълумияи андоз интихоб карда шуда, қайди дахлдор гузошта мешавад;

2) дар сатри 5 давраи андоз бо нишондоди симоҳаи дахлдори соли ҳисоботӣ ва дар мавриди доштани воҳиди алоҳида, қайди дахлдор (ишораи х) гузошта мешавад.

49. Андоз чунин ҳисоб карда мешавад:

1) дар сатри 001 маблағи даромади умумии дар давраи андоз гирифтаи андозсупоранда мутобиқ ба муқаррароти моддаи 377 Кодекси андоз дарч мегардад;

2) дар сатри 002 маблағи даромади андозсупоранда, ки тибқи банди 40 Дастурамал аз пардохти андози низоми содакардашуда озод карда шудаанд, дарч мегардад;

3) дар сатри 003 маблағи андози низоми содакардашуда, ки бо усули хазинавӣ ҳисоб карда шудааст, дарч карда мешавад;

4) дар сатри 004 маблағи андози низоми содакардашуда, ки аз фарқияти даромад байни харочот ҳисоб карда шудааст (сатри 004.1 + сатри 004.2), дарч мегардад;

5) дар сатрҳои 004.1 ва 004.2 қайди дахлдор оид ба маблағи ҳисобшудаи андози низоми содакардашуда аз ғайриистеҳсолӣ оид ба истеҳсоли мол ва ё дигар намудҳои ғайриистеҳсолӣ гузошта мешавад;

6) дар сатри 005 ҳамагӣ маблағи ҳисобшудаи андози низоми содакардашуда (сатри 003 + сатри 004) дарч мегардад;

7) дар сатри 006 бақияи молу маҳсулот ба аввали давраи ҳисоботӣ ва сатри 007 бақияи молу маҳсулот ба охири давраи ҳисоботӣ дарч карда мешавад.

50. Дурустии маълумоти дар эълумия (ҳисобот)-и андоз дарҷшавандаро андозсупоранда бо имзои худ ва гузоштани муҳр (хаттӣ ё электронӣ) тасдиқ менамояд. Дар қисми 4 эълумия санайи пешниҳоди эълумия ва санайи қабули он аз ҷониби мақомоти андоз қайд карда мешавад.

51. Эълумия (ҳисоб)-и андоз барои истифодабарандагони усули хазинавӣ чунин тартиб дода мешавад:

1) дар қисми 1 «Маълумоти умумӣ дар бораи андозсупоранда» дар сатри 1 рақами мушаххаси андозсупоранда (РМА), дар сатри 2 рақами ягонаи мушаххас (РЯМ) ва дар сатри 3 номи пурраи андозсупоранда қайд карда мешавад;

2) дар қисми 2 «Намуди эълумия ва давраи ҳисоботии андоз» дар сатри 4 намуди эълумияи андоз интихоб ва қайди дахлдор (ишораи х) гузошта шуда, дар сатри 5 давраи андоз бо нишондоди симоҳаи дахлдори соли ҳисоботӣ ва дар

мавриди мавчуд будани воҳиди алоҳида, қайди дахлдор (ишораи х) гузошта мешавад;

3) дар қисми 3 «Ҳисоби андоз» дар сатрҳои аз 001 то 006 маҷмӯи даромадҳои бадастовардаи андозсупоранда дар давраи ҳисоботӣ дарҷ карда мешавад;

4) дар қисми 4 «Ҳисобкунии уҳдадории андоз» дар сатри 007 меъёри андоз ва дар сатри 008 маблағи андоз дарҷ карда мешавад;

5) дар қисми 5 «Тасдиқи дурустӣ ва пуррагии маълумоти дар эълумияи мазкур зикргардида» дурустии маълумоти дар эълумияи (ҳисоботи) андоз дарҷшавандаро андозсупоранда бо имзои худ ва гузоштани муҳр тасдиқ менамояд. Дар қисми 5 эълумия санаи пешниҳоди эълумия ва санаи қабули он аз ҷониби мақомоти андоз қайд карда мешавад.

52. Эълумия (ҳисоб)-и андоз аз фарқияти байни даромад ва хароҷот барои фаъолият оид ба истеҳсоли мол чунин тартиб дода мешавад:

1) дар қисми 1 «Маълумоти умумӣ дар бораи андозсупоранда» дар сатри 1 рақами мушаххаси андозсупоранда (РМА), дар сатри 2 рақами ягонаи мушаххас (РЯМ) ва дар сатри 3 номи пурраи андозсупоранда қайд карда мешавад;

2) дар қисми 2 «Намуди эълумия ва давраи ҳисоботии андоз» дар сатри 4 намуди эълумияи андоз интиҳоб ва қайди дахлдор гузошта шуда, дар сатри 5 давраи андоз бо нишондоди симоҳаи дахлдори соли ҳисоботӣ ва дар мавриди мавчуд будани воҳиди алоҳида, қайди дахлдор (ишораи х) гузошта мешавад;

3) дар қисми 3 «Маҷмуи даромад дар давраи ҳисоботӣ» дар сатрҳои аз 001 то 007 маҷмуи даромадҳои бадастовардаи андозсупоранда дар давраи ҳисоботӣ дарҷ карда мешавад;

4) дар қисми 4 «Хароҷотҳои тарҳшаванда» дар сатрҳои аз 008 то 020 маҷмуи хароҷотҳои тарҳшавандаи андозсупоранда барои давраи ҳисоботии дахлдор дар доираи муқарроти бобҳои 28 ва 29 Кодекси андоз дарҷ карда мешавад;

5) дар қисми 5 «Манбаи андозбандишаванда» дар сатри 021 ҳамагӣ даромадҳо, дар сатри 022 ҳамагӣ хароҷотҳои тарҳшаванда ва дар сатри 023 даромади андозбандишаванда дарҷ карда мешавад;

6) дар қисми 6 «Ҳисобкунии уҳдадории андоз» дар сатри 024 меъёри андоз ва дар сатри 025 маблағи андоз дарҷ карда мешавад;

7) дар қисми 7 «Тасдиқи дурустӣ ва пуррагии маълумоти дар эълумияи мазкур зикргардида» дурустии маълумоти дар эълумия (ҳисобот)-и андоз дарҷшавандаро андозсупоранда бо имзои худ ва гузоштани муҳр тасдиқ менамояд. Дар қисми 7 эълумия санаи пешниҳоди эълумия ва санаи қабули он аз ҷониби мақомоти андоз қайд карда мешавад.

53. Эълумия (ҳисоб)-и андоз аз фарқияти байни даромад ва хароҷот барои дигар намудҳои фаъолият («ғайриистеҳсоли») чунин тартиб дода мешавад:

1) дар қисми 1 «Маълумоти умумӣ дар бораи андозсупоранда» дар сатри 1 рақами мушаххаси андозсупоранда (РМА), дар сатри 2 рақами ягонаи мушаххас (РЯМ) ва дар сатри 3 номи пурраи андозсупоранда қайд карда мешавад;

2) дар қисми 2 «Намуди эълумия ва давраи ҳисоботии андоз» дар сатри 4 намуди эълумияи андоз интиҳоб ва қайди дахлдор (ишораи х) гузошта шуда, дар сатри 5 давраи андоз бо нишондоди симоҳаи дахлдори соли ҳисоботӣ ва дар

мавриди мавчуд будани воҳиди алоҳида, қайди дахлдор (ишораи х) гузошта мешавад;

3) дар қисми 3 «Мачмуи даромад дар давраи ҳисоботӣ» дар сатрҳои аз 001 то 007 маҷмуи даромадҳои бадастовардаи андозсупоранда дар давраи ҳисоботӣ дарҷ карда мешавад;

4) дар қисми 4 «Харочотҳои тарҳшаванда» дар сатрҳои аз 008 то 020 маҷмӯи харочотҳои тарҳшавандаи андозсупоранда барои давраи ҳисоботии дахлдор дар доираи муқаррароти бобҳои 28 ва 29 Кодекси андоз дарҷ карда мешавад;

5) дар қисми 5 «Манбаи андозбандишаванда» дар сатри 021 ҳамагӣ даромадҳо, дар сатри 022 ҳамагӣ харочотҳои тарҳшаванда ва дар сатри 023 даромади андозбандишаванда дарҷ карда мешавад;

6) дар қисми 6 «Ҳисобкунии уҳдадории андоз» дар сатри 024 меъёри андоз ва дар сатри 025 маблағи андоз дарҷ карда мешавад;

7) дар қисми 7 «Тасдиқи дурустӣ ва пуррагии маълумоти дар эълумияи мазкур зикргардида» дурустии маълумоти дар эълумия (ҳисобот)-и андоз дарҷшавандаро андозсупоранда бо имзои худ ва гузоштани муҳр тасдиқ менамояд. Дар ин қисм санаи пешниҳоди эълумия ва санаи қабули он аз ҷониби мақомоти андоз қайд карда мешавад.

9. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

54. Супорандагони андози низоми содакардашуда тибқи муқаррароти қонунгузорӣ оид ба баҳисобгирии муҳосибӣ ва ҳисоботи молиявӣ» усули содакардашудаи ҳисобот ва баҳисобгирии муҳосибиро истифода менамоянд.

55. Супорандаи андози низоми содакардашуда як маротиба ҳар нимсолаи ҳисоботӣ санади муқоисавиро дар шакли хатӣ ва ё электронӣ бо мақомоти андоз тартиб медиҳад.

56. Назорати пардохти андози низоми содакардашударо мақомоти андоз амалӣ менамояд.